

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Keskkonnaministeeriumile

Teie: 7.01.2022 e-kiri

Meie: 25.03.2022 nr 1-5/22/5359

Metsanduse arengukavast 2021-2030

Oma 7. jaanuari 2022 kirjas Eesti Keskkonnaühenduste Kojale kutsusite metsanduse arengukava teise tööversiooni tutvustusüritusele ning palusite enne seda saata peamised murekohad (maksimaalselt viis) seoses detsembris 2021 avaldatud tööversiooniga. Märkite samas, et põhimõtteid praeguses etapis ei muudeta. Avaldame sellise lähenemise üle nõrdimust. Kuivõrd näib, et täiendavat kaasamist ning kirjalike ettepanekute kogumist täiendatud ehk teisele tööversioonile kavas pole, saadame jaanuaris peetud tutvustusüritusel enda poolt välja toodud peamised murekohad ka kirjalikult.

Praegune arengukava mustand ei ohjelda mingil moel intensiivset ja lageraie põhist metsakasutust ning peame selliste tendentside jätkumist vastuvõetamatuks. Juhtisime ka esimese tööversiooni ettepanekutes tähelepanu arengukavas valitud lähenemise liigsele üldsõnalisusele, kuid arengukava koostajad on seda ignoreerinud. Leiame jätkuvalt, et praeguse üldistusastmega meetmetega arengukava ei saa lahendada metsandusega otseselt seotud keskkonnaprobleeme, mille lahendamist nõuavad mitmed õigusaktid, ühiskondlikud ja rahvusvahelised suundumused ning probleemide möödapääsmatu pakilisus.

Oleme nõrdinud praktika osas, kus arengukava varasemas etapis toimunud kaasamist kasutatakse ära, et õigustada kaasamise puudulikkust praeguses, arengukava tegeliku koostamise etapis. Kuna arengukava tööversiooni koostamisel (a) ei lähtunud lähteülesande osaks olevast Eesti metsanduses lahendamist vajavatest 101 probleemist (mis mäletatavasti üsna laialdase kaasamisega kaardistati 2018. aastal neljas erinevas, majandus-, ökoloogia-, sotsiaal- ja kultuuritöörühmas) ning (b) välja jäeti senises etapis kõigi metsanduse osapoolte vahel saavutatud konsensused, on 2021. aastal keskkonnaministeeriumi poolt tööversiooni koostamisega ning uue juhtkoguga moodustamisega protsess alanud sisuliselt otsast peale. Kurioosel kombel ei ole nüüd, arengukava tegeliku koostamise etapis osapoolte kaasamist sisuliselt enam ette nähtud, välja arvatud 2021. aasta mais, mil esimese tööversiooni kommenteerimiseks anti 10 päeva. Seega on avalikkust eksitav väita, et "MAK2030 koostamise protsessis on osalenud ca 700 inimest, tippteadlastest inimesteni tänavalt".

Arengukava uue juhtrühma kõneisikud on korduvalt lubanud, et vanast tööst midagi kaduma ei lähe. Tuletame meelde, et 2019. aastal toimusid kuus päeva kestnud huvirühmade arutelud, kus 50 osapoolte vahel leiti rida konsensusi, mis ka sõna-sõnalt läbi vaieldi pikkadel aruteludel. Seda kummastavam on näha, et ka teises tööversioonis on pea kõik ökoloogilisest vaatest olulised kokkulepped kas välja jäetud või on ülimalt täpsest konsensuslikust sõnastusest eemaldatud olulised määrangud ja rõhuasetused. Samale

probleemile viitasime ka esimesele tööversioonile antud kirjalikus tagasisides 10.06.21, tuues ka kaks konkreetset näidet seoses häiringualade liikide kaitse ning vääriselupaikade inventeerimisega. Huvirühmade vahel saavutatud osade konsensuste välja jätmine ning tähenduste oluline muutmine tähendab meie hinnangul seda, et tähenduse kaotab kõik varasemas etapis kokku lepitu.

Samal ajal on teises tööversioonis sisse toodud majandusmetsade osakaalu säilitamine, mis oli arutelul ka huvigruppide aruteludes Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja ettepanekuna ning milles konsensust ei leitud. Tegemist on ülimalt põhimõttelise küsimusega, mille kinnistamine praegu ette pandaval kujul takistaks oluliselt Eesti võimalusi täita rahvusvahelisi kohustusi (näiteks uus EL elurikkuse strateegia) ning tagada liikide ja elupaikade soodsat seisundit. Selline eesmärk tuleb kindlasti arengukavast eemaldada.

Me ei nõustu tutvustusüritusel kõlanud kriitikaga, et keskkonnaühendused ei ole teinud arengukavale konkreetseid lahendusettepanekuid. EKO saatis probleemikaardistuses välja tooduga seostatud lahendusettepanekud 14. aprillil 2019 ja lisame need nüüd ka käesolevale kirjale. Nende ettepanekutega ei ole arvestatud: neljateistkümnest saadetud ettepanekust on MAKi tööversioonis vähesel määral ja sisu muutval kujul käsitletud kolme (eelpool nimetatud vääriselupaikade inventeerimine, põlismetsade kaitse ning linnurahu). Kuue puhul (süsinikuvaru hoidmine ja kasvatamine, riigimetsa ruumiline planeerimine, kaitsealuste metsade majandamise lahti sidumine metsaseadusest, häiringualade elustiku kaitse, biomassi säästlikkuse kriteeriumid, raievanuste tõstmine) ei leia me ühtegi viidet tõstatatud teemale ning ülejäänute osas on põhjendamatult tõdetud, et teemat tuleb täiendavalt analüüsida (näiteks säilikpuudega seotud analüüse nägi ette ning viidi läbi juba eelmise arengukava käigus). Selline lahendusettepanekute käsitlemine on mitterahuldav ning kriitika lahendusettepanekute puudumise üle kohatu.

Mõistame metsanduse arengukava koostamise ülesande keerukust ning seda ümbritseva fooni pingelisust. Ent ei keerukus ega pingeline õhkkond ei saa olla ettekäändeks keskkonnakahju võimaldava või lausa mahitava poliitikaraamistiku loomiseks, mida metsanduse arengukava meie hinnangul praegusel kujul on. Metsanduse arengukava vajab just nimelt olulisi põhimõttelisi muudatusi, selleks et saada sisukaks, elurikkust hoidvaks ning kliimamuutuse pidurdamiseks panustavaks aluseks Eesti metsanduse arengu suunamisel.

Lugupidamisega

Eesti Keskkonnaühenduste Koja metsatöörühma nimel

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator